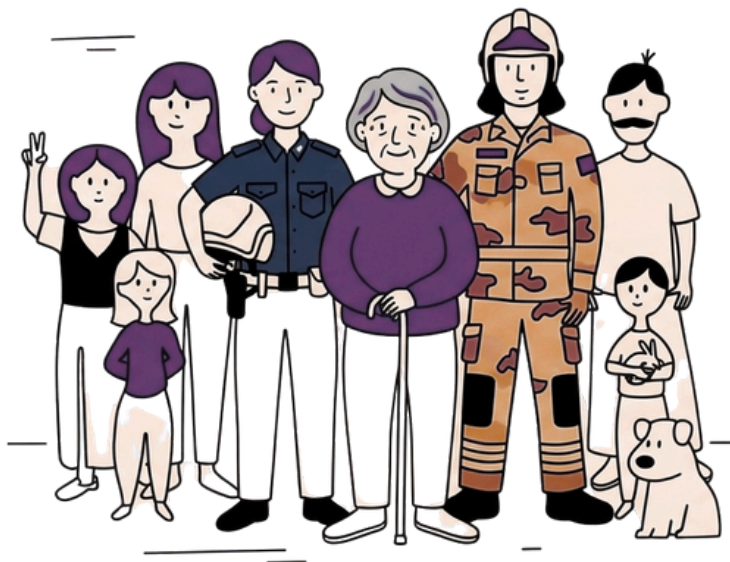

Vademecum Bezpiecznego Seniora

Projekt finansowany przez Fundację ORLEN i Fundację PKO Banku Polskiego, za pośrednictwem POP Fund, zarządzanego przez Fundację PCPM

Bezpieczeństwo zaczyna się od wiedzy!

Ten poradnik został stworzony przez Fundację FAES, w ramach projektu pn. „(Nie)daj się zaskoczyć! Przygotowanie na kryzys seniorów z Krakowa i powiatu krakowskiego”, aby pomóc Ci chronić siebie, swój dom i bliskich.

Przeczytaj, wypełnij i miej zawsze pod ręką.

Twój bezpieczny umysł: Ochrona przed oszustwami

Złota zasada ograniczonego zaufania - w Internecie i przez telefon każdy może udawać kogoś innego

ZAGROŻENIE (FAŁSZ) 	TWOJA REAKCJA (PRAWDA)
<p>SMS z linkiem: -masz niedopłatę za prąd 2,50 -Twoja paczka została zatrzymana -nakaz zapłaty mandatu</p>	<p>ZIGNORUJ I USUŃ Nie klikaj w linki! Instytucje państwowe wysyłają darmowe Alerty RCB, a nie wezwania do zapłaty</p>
<p>Telefon od: policjanta, wnuczka lub pracownika banku z <i>prośbą o pilne przekazanie gotówki, hasła lub przelania środków na bezpieczne konto.</i></p>	<p>ROZŁĄCZ SIĘ Policja, ani bank NIGDY nie proszą o gotówkę ani hasła przez telefon. Zadzwoń do bliskich lub na 112.</p>
<p>Szokujące nagłówki pełne wykrzykników (np. UDOSTĘPNIJ! Zabraknie chleba i paliwa !!!)</p>	<p>ZATRZYMAJ PANIKĘ. Zastosuj regułę 5 pytań: Kto to napisał, jaki ma cel, kiedy została wysłana, co dokładnie oferuje, skąd pochodzi. Korzystaj z oficjalnych rządowych źródeł (strony z końcówką .gov.pl)</p>

Cyberprzestępczość

Bezpieczny Senior w Sieci – Twoja Tarcza Przed Cyberprzestępcami

Silne hasła to podstawa

- Używaj różnych haseł do różnych kont.
- Twórz hasła z liter, cyfr i znaków specjalnych (np. Kwiat!2026).
- Nie zapisuj haseł w miejscach łatwo dostępnych dla innych.

Bezpieczne zakupy online

- Kupuj tylko w zaufanych sklepach z opiniami.
- Sprawdź, czy adres strony zaczyna się od https:// (kłódka w przeglądarce).
- Nigdy nie podawaj danych karty płatniczej na podejrzanych stronach.

Aktualizacje i ochrona urządzeń

- Regularnie aktualizuj system i aplikacje w telefonie i komputerze.
- Zainstaluj program antywirusowy i nie wyłączaj go.
- Nie ściągaaj plików z niepewnych źródeł.

Zasady zdrowego rozsądku

- Nie ufaj zbyt pięknym ofertom „na wyciągnięcie ręki”.
- Pamiętaj: cyberprzestępcy często podszywają się pod instytucje, przyjaciół, wnuków.
- W razie wątpliwości – przerwij rozmowę lub wyloguj się i sprawdź informacje u kogoś zaufanego.

Zanim klikniesz, podasz swoje dane lub wykonasz przelew – zatrzymaj się na chwilę, zastanów i skonsultuj z kimś zaufanym, bo ostrożność to najlepsza ochrona Twoich pieniędzy i spokoju !

Twój bezpieczny dom: Zapasy na 3 dni

Co przygotować, gdy zabraknie prądu, wody lub nie będzie można wyjść z domu

Woda i jedzenie

- min. 3 litry wody butelkowanej na osobę na dobę
- żywność z długim terminem ważności, niewymagająca gotowania ani lodówki (suchary, konserwy, dania w słoikach, batony)

Zdrowie i higiena

- zapas leków przyjmowanych na stałe (na min. 3 miesiące)
- podstawowa apteczka, mokre chusteczki, mydło, worki na śmieci

Światło i ciepło

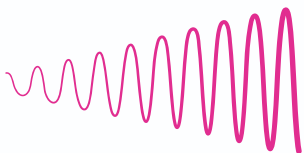
- latarka na baterię lub korbkę (unikaj świeczek, jeśli jesteś sam/-a-to występuje ryzyko pożaru)
- radio na baterię, zapasowe baterie, zapałki/zapalniczka, ciepły koc

Sprzęt i pieniądze

- zapas gotówki w małych nominałach (bankomaty i terminale nie będą działać bez prądu)
- naładowany powerbank do telefonu

Zrozumieć Alarmy i Schronienia

Dźwięk **MODULOWANY** (3 minuty)
=**OGŁOSZENIE ALARMU**.
Włącz radio, wejdź na gov.pl/rcb.
Oczekuj Alertu RCB (SMS).

Dźwięk **CIĄGŁY** (3 minuty)
=**ODWOŁANIE ALARMU**.

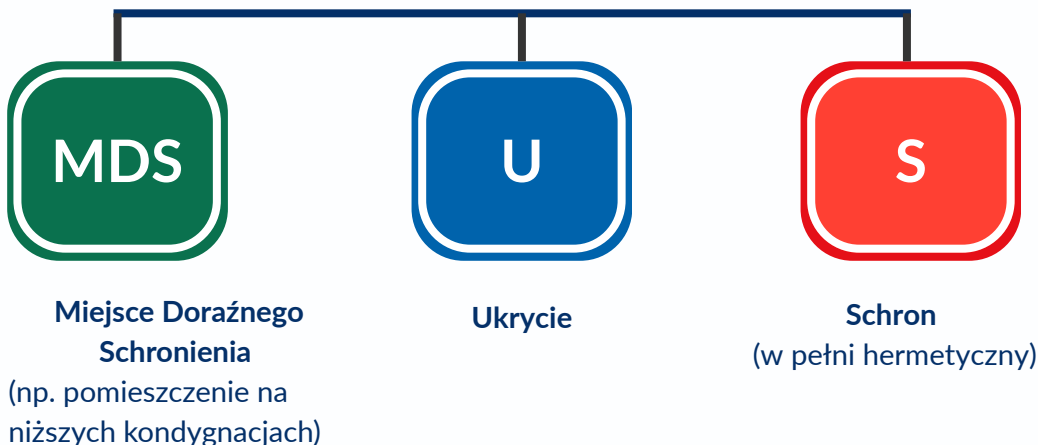
Aplikacja RSO:

Pobierz bezpłatną aplikację Regionalny System Ostrzegania (RSO) na swój telefon, by otrzymać powiadomienia o zagrożeniach.

Złota zasada:

Szukaj pomieszczeń z grubymi ścianami, na najniższej kondygnacji, bez okien (np. własna piwnica)

Gdy trzeba działać: Sytuacje Kryzysowe

Najważniejsze zasady zachowania, gdy wystąpi bezpośrednie zagrożenie

Brak prądu (Blackout)

- Odłącz z gniazdek wszystkie sprzęty (by uniknąć spięcia, gdy nagle prąd wróci).
- Oszczędzaj ciepło - zbierz domowników w jednym pokoju.
- Nie otwieraj niepotrzebnie lodówki i zamrażarki.

Wybuch lub strzały

- Natychmiast padnij na ziemię i ostoń głowę rękami.
- Znajdź grubą ostonę (mur, zagłębienie terenu), odsuń się od okien.
- Pod żadnym pozorem nie korzystaj z wind. Uciekaj schodami.

Pożar

- Zakryj usta i nos mokrym materiałem (chroni przed trującym dymem).
- Jeśli pali się olej lub tłuszcz na patelni - **NIE LEJ WODY!** Przykryj szczelnie pokrywką lub kocem.
- Nie otwieraj okien (tlen podsyca ogień).

Pierwsza pomoc

1

Sprawdź i reaguj

Podejdź, potrząśnij za ramię
i zapytaj głośno:
Słyszysz mnie?
Odchyl głowę do tyłu
i przez 10 sekund nasłuchuj oddechu.

2

Wezwij pomoc (112) :

Powiedz wyraźnie:
**Gdzie jesteś? Co się stało? Ile osób
potrzebuje pomocy?**
Nie rozłączaj się pierwszy!

3

Jeśli ODDYCHA:

Ułóż osobę
bezpiecznie na boku
(pozycja boczna
ustalona).

4

Jeśli NIE ODDYCHA :

Uciskaj rytmicznie środek
klatki piersiowej
(30 uciśnień, 2 wdechy).
Poszukaj w pobliżu
automatycznego
defibrylatora (AED).

Ewakuacja krok po kroku

Jeśli służby nakażą ewakuację - nie dyskutuj i nie zwlekaj.
Życie jest cenniejsze niż dobytek !

Krok 1: Zabezpiecz dom

Zakręć główny zawór gazu i wody. Odłącz prąd.
Opróżnij lodówkę, jeśli pozwala na to czas.

Krok 2: Ubierz się mądrze

Ubierz się na cebulkę, stosownie do pogody. Załóż wygodne buty z grubą podeszwą. **WAŻNE:** Unikaj ubrań w kolorach ochronnych (zielony, brąz, moro) - nie możesz wyglądać jak żołnierz.

Krok 3: Weź plecak

Zabierz ze sobą przygotowany plecak ewakuacyjny, ważne dokumenty, oraz swoje zwierzęta w transporterze.

Krok 4: Wyjdź bezpiecznie

Zamknij drzwi na klucz. Udaj się pieszo w wyznaczone przez służby miejsce zbiórki (nie blokuj dróg samochodem).

nie panikuj - wyjdź - pomóż innym

Checklista: Twój plecak ewakuacyjny

Każdy domownik (również dzieci) powinien mieć **SWÓJ WŁASNY** spakowany plecak, gotowy do zarzucenia na ramię. **Oznacz co już masz!**

Dokumenty i zdrowie

- dowód osobisty, akty własności, gotówka
- pendrive z kopiami dokumentów
- notes i ołówek/długopis
- leki osobiste(zapasy) i apteczka
- mydło, żel do dezynfekcji,
- worki na śmieci
- maski ochronne i mokre chusteczki

Przetrawianie i sprzęt

- butelka z filtrem i zapas wody
- posiłki na 3 dni (np. suche, konserwy, batony)
- otwieracz do konserw i komplet sztućców
- latarka, radio i zapasowe baterie
- powerbank i kabel do telefonu
- ubranie na zmianę, kurtka, śpiwór
- zapałki lub zapalniczka, gwizdek

*Twój plecak ewakuacyjny powinien być spakowany już teraz.
Umieść go w łatwo dostępnym miejscu np. w szafie w przedpokoju.*

Ważne kontakty

Moje ważne numery (Wpisz długopisem)

Numer alarmowy: **112**

Mój lekarz rodzinny:.....

Mój zaufany sąsiad:.....

Telefony do bliskich: .....

.....

.....

Infolinia banku (blokada karty!).....

.....

Operator sieci komórkowej (blokada telefonu!).....

Administracja / spółdzielnia.....

.....

.....

Projekt finansowany przez Fundację ORLEN i Fundację PKO Banku Polskiego,
za pośrednictwem POP Fund, zarządzanego przez Fundację PCPM

